

Czytać pod prysznicem

Roberto Bolaño (2003). © Jerry Bauer. Cortesía de Anagrama

**Cyfry Roberta Bolaña: 70. rocznica urodzin; 25 lat od wydania powieści
Dzicy detektywi, 20. rocznica śmierci autora.**

Dzień poświęcony twórczości Roberta Bolaña, Kraków, 19 października 2023

Czytać pod prysznicem, kraść książki w księgarniach, głośno krytykować oficjalnie uznanych poetów, działać na rzecz bebehorealizmu ... tym zajmują się w stolicy Meksyku, w latach siedemdziesiątych XX wieku Ulises Lima i Roberto Belano, bohaterowie *Dzikich detektywów*. O Limie i Belano opowiadają z miłością, nostalgią, lekceważeniem, nienawiścią liczne osoby, które zetknęły się z nimi na przestrzeni wielu lat w wielu krajach.

Powieść o młodzięcych zachwytach i odwadze, o seksie i teorii poezji, o czarnych dziurach na ścieżkach życia. Jej bohaterowie oddają się całkowicie literaturze, czyli w słowach Marka Bieńczyka „romantycznej rimbaudowskiej włóczędze i nie-wiadomo-co-robieniu”. Upływa właśnie 25 lat od pierwszego wydania *Dzikich detektywów*, którzy w 1998 zdobyli prestiżową nagrodę Herralde w Hiszpanii i błyskawicznie zostali uznani za objawienie nie tylko w kręgu hispanojęzycznym. Klepiący dotychczas biedę imigrant z Chile, Bolaño, stał się wschodzącą sławą literatury hispanoamerykańskiej. Mimo przedwczesnej śmierci pisarza w 2003 roku, jego popularność i swoisty kult rosły nadal. *Dzikich detektywów* (i inne powieści) przetłumaczono na kilkadziesiąt języków. Na polski przekładali je m. in. Carlos Marrodán Casas, Katarzyna Okrasko, Anna Topczewska, Tomasz Pindel, Nina Pluta. Proza Bolaña, żartobliwa i kolokwialna, szukająca zażyłości z czytelnikiem, zmusza jednocześnie do zagłębienia w przepaście.

Czy kontestacyjny ładunek *Dzikich detektywów* i innych książek Roberta Bolaña jest jeszcze aktywny? O tej i innych kwestiach porozmawiamy podczas dnia poświęconego chilijskiemu pisarzowi, **19 października w Instytucie Cervantesa w Krakowie (ul. Kanonicza 12), w godzinach 12.00-14.00 i 15.00-17.30**. Zapraszamy serdecznie wszystkich zainteresowanych dobrą literaturą.

W pierwszej części zaproszeni specjaliści wygłoszą krótkie pogadanki o doświadczeniach z tłumaczeniem i wydawaniem Bolaña w różnych krajach, a badacze przedstawią swoje interpretacje jego utworów.

W drugiej części, o 15.00, uczestnicy debaty podzielą się refleksjami o sławie Bolaña i o tym, dlaczego i jak czytamy go dziś. Po debacie, w trzeciej, nieformalnej części zaprosimy wszystkich obecnych, łącznie z publicznością, do niepoważnych, ale jednak istotnych zabaw i działań: test, z nagrodami, ze znajomości *Dzikich detektywów* (warto powieść przeczytać wcześniej albo odświeżyć sobie lekturę), czytanie ulubionych fragmentów i anegdoty Bolaniowskie, opowiadane przez czytelników z różnych części świata (projekcje wideo), błyskawiczny konkurs poetycki

Zapraszamy do udziału wszystkich miłośników Bolaña, aktualnych i przyszłych, tłumaczy i wydawców, promotorów kultury. Czekamy szczególnie na czytelników młodych – uczniów i studentów – wszak bohaterowie *Dzikich detektywów* są na początku powieści w podobnym wieku.

Za udział w całym wydarzeniu można otrzymać oficjalne zaświadczenie z Uniwersytetu Jagiellońskiego i Instytutu Cervantesa w Krakowie, do okazania w szkole bądź uczelni. Prosimy o zgłoszenie w formularzu pod poniższym linkiem:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScgYf3QGNJxh8AvO5AoABrPGXIr5hXno0_Pvzn8ojnxCDAK7Q/viewform

Program:

I. 12.00-13.45 Sesja naukowa i popularyzatorska. Wydawcy, tłumacze i badacze wobec fenomenu Bolaña,

***Sesja w języku hiszpańskim (za wyj. ostatniego referatu), bez tłumaczenia**

- Valerie Miles (Museo del Prado, Madryt), “Siete años en el archivo de Roberto Bolaño”
- Anežka Charvátová (Uniwersytet Karola, Praga), “‘Bolaño es tu cuaderno? Bájale de pasas a tu cake’. Sobre la traducción de juegos de palabras y otras cosas (menos divertidas)”
- Zofia Grzesiak (Uniwersytet Warszawski), “Introducción a la hermenéutica del real visceralismo: lectura pornográfica en *Los detectives salvajes* de Roberto Bolaño”
- Aleksander Trojanowski, Uniwersytet Wrocławski, „Sí + no = simonel. Apuntes sobre el papel del humor en la narrativa de Roberto Bolaño”
- Arkadiusz Żychliński (Uniwersytet Adama Mickiewicza), “Z czego jest haczyk. Spekulacja narratologiczna”.

Moderacja: Adriana Sara Jastrzębska (Uniwersytet Jagielloński)

II. 15.00-16.45 Debata: Jak czyta się Bolaña dziś?

***Sesja z tłumaczeniem symultanicznym (hiszpański, polski)**

Uczestnicy:

- Valerie Miles (Museo del Prado, Madryt), pisarka, tłumaczka, wydawczyni
- Anežka Charvátová (Uniwersytet Karola, Praga), tłumaczka, krytyczka, wydawczyni
- Marek Bieńczyk, (IBL, Warszawa), pisarz, tłumacz, krytyk, literaturoznawca
- Zofia Grzesiak (Uniwersytet Warszawski), literaturoznawczyni, wykładowczyni literatury hispanoamerykańskiej
- Arkadiusz Żychliński (Uniwersytet Adam Mickiewicza, Poznań), komparatysta, wykładowca, krytyk, tłumacz
- Tomasz Pindel (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), pisarz, literaturoznawca, krytyk, promotor literatury, tłumacz.

Moderacja: Nina Pluta (Uniwersytet Jagielloński)

III. 16.45-18.00 Zabawy (z) Bolaniem. Co to jest nikarch, czy wiersz jest żartem, czy Bolaña dobrze się czyta (na głos)?

***Sesja z tłumaczeniem symultanicznym (hiszpański, polski)**

- test ze znajomości *Dzikich detektywów*
- lektura na głos ulubionych fragmentów powieści Bolaña
- świadectwa ze świata (wspomnienia, anegdoty – wideoprojekcje)
- błyskawiczny konkurs poetycko-graficzny. Kategorie: “Co widać na obrazku”? oraz „Wiersz na serwetce”.

Moderacja: Joanna Jasłowska (Uniwersytet Jagielloński), Aleksander Trojanowski (Uniwersytet Wrocławski)

Goście:

Marek Bieńczyk, eseista, prozaik, tłumacz, pracuje w Instytucie Badań Literackich PAN. W roku 2012 otrzymał Nagrodę Literacką Nike za *Księżkę twarzy*.

Anežka Charvátová, wykłada w Instytucie Przekładoznawstwa na Uniwersytecie Karola w Pradze. Pracowała jako wydawczyni w trzech wydawnictwach. Przekłada literaturę hispanoamerykańską, francuską i włoską. Przełożyła na czeski, m. in. Reinalda Arenasa, Ernesta Sábato, Luisa Sepúlvedę, Adolfo Bioya Casaresa, Maria Vargasa Llosę, Roberta Bolaña (Nagroda Josefa Jungmanna 2013 za przekład 2666; wyróżnienie za przekład *Dzikich detektywów*, 2011), Carlosa Fuentesa, Fernandę Melchor, Juana Gabriela Vásqueza i Guillerma Cabrere Infante (*Trzy pstre tygrysy*). Jest przewodniczącą Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury Republiki Czeskiej. Udziela się w literackich programach radiowych, pisze artykuły i recenzje literackie. Prowadzi spotkania literackie m. in., w Instytucie Cervantesa w Pradze, na targach „Świat Książki” i Praga-Miasto Literatury.

Zofia Grzesiak, pracuje na stanowisku adiunkta w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego. Za obroniony w doktorat pt. "Zjawisko lektury w twórczości Roberta Bolaño. Strategie i praktyki odbioru autora, bohaterów i czytelnika" (2019) otrzymała wyróżnienie Polskiego Stowarzyszenia Hispanistów. Obecnie realizuje projekt NCN "Borges i patafizyka", wykłada literaturę latynoamerykańską i porównawczą, pracuje ze studentkami i studentami w Kole Naukowym Literatury Latynoamerykańskiej.

Valerie Miles, amerykańska tłumaczka, wydawczyni, pisarka, mieszka w Hiszpanii. Obecnie pracuje w Muzeum Prado w Madrycie jako specjalistka ds. literackich i dyrektorka programu stypendialnego "Napisać Prado" (Escribir el Prado). Píše do New Yorkera, New York Timesa, El País, The Paris Review i wielu innych czasopism. Jest założycielką hiszpańskiej edycji czasopisma Granta. Przez siedem lat pracowała w archiwum Roberta Bolaña, wydała trzy jego książki pośmiertne, była kuratorką wystawy o dokumentach z archiwum pisarza w Centrum Kultury Współczesnej w Barcelonie (CCCB).

Tomasz Pindel, tłumacz, wykładowca w UKEN w Krakowie, znawca literatury hiszpańskojęzycznej, autor kilku książek (m. in. *Mario Vargas Llosa. Biografia*, 2104; *Za horyzont. Polaków latynoamerykańskie przygody*, 2018; *Historie fandomowe*, 2019), współautor „Piątki z literatury” w RMF Classic. Przetłumaczył ponad 70 książek.

Aleksander Trojanowski, hispanista, poeta, tłumacz. Pracuje w Instytucie Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół współczesnej prozy hispanoamerykańskiej. Autor monografii poświęconej technice narracyjnej Roberta Bolaña oraz przekładów wierszy Nicanora Parry.

Arkadiusz Żychliński, filolog, komparatysta, tłumacz. Profesor w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu im Adama Mickiewicza w Poznaniu. W kilku opublikowanych książkach rozwija projekt autorskiej komparatystyki literackiej dotyczący rozwoju i przemian najnowszej literatury światowej. W roku 2015 zredagował (z Wojciechem Charchalisem) monografię zbiorową *Katedra Bolaño*, ostatnio wydał tom szkiców krytycznoliterackich *Zwrot przez współczesną. Pryzmaty* (2020).

Organizatorzy: Uniwersytet Jagielloński, Instytut Cervantesa w Krakowie, Festiwal Conrada.

Wydarzenie finansowane ze środków programu Inicjatywa Doskonałości Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytutu Cervantesa.